

© Kars Veling

Tsjielp!!

50 jaar

Natuur- en Vogelwacht
Culemborg e.o.

Digitale nieuwsbrief editie november 2025 – nr. 178

In memoriam 'stille kracht' Gijsje

In de nacht van 20 op 21 oktober is Gijsje van Ingen overleden. Anderhalve week daarvoor was ze nog zelfstandig in haar appartement in Lanxmeer. Ze was al lang ziek, maar was nog steeds enorm actief met haar familie en met de NVWC. Gijsje was de 'stille kracht' van de NVWC. Ze was actief lid van de insectenwerkgroep, telde jarenlang vlinderroutes en was ook de teller van de nachtvlindervallen op Caetshage. Gijsje was de 'vaste' kracht bij de nachtvlinderavonden van zonsondergang tot uren daarna in de Zump, en daarvoor bij de Steenuil, in Lanxmeer, de Regulieren en het Tichelterrein. Gijsje was ook bij vogelexcursies, bij alle cursussen, op de kampen en andere activiteiten. Maar ze was altijd heel bescheiden en niet iemand die op de voorgrond stond.

Vanaf 2009 heeft Gijsje 176 afleveringen van de Tsjielp gemaakt en dat heeft enorm veel betekend voor de Natuur- en Vogelwacht en hoe de activiteiten bezocht werden.

Behalve heel actief was Gijsje ook een hele lieve vrouw en sinds het bekend worden van haar overlijden, krijgen we steeds meer berichten van leden over hoe zeer ze Gijsje waardeerden. "Een kei van een vrouw"! We zullen haar enorm missen en wensen haar dochter Narda, Jacob en de kleinkinderen veel sterkte toe!

NVWC-activiteiten

01-11-2025

© Gerrit Jan Klop

Vogels in de buurt

De vogeltrek is net over zijn hoogtepunt heen, maar nog altijd is het najaar in de uiterwaarden van de Lek. Deze ochtend gaan we op zoek naar koperwieken en kramsvogels. Misschien laat de eerste grote zaagbek zich al zien in de rivier. Deze maandelijkse excursie is ook geschikt voor beginnende vogelaars. Aanmelden vooraf is niet nodig en er zijn geen kosten aan verbonden. Heeft u een verrekijker? Neem die dan mee.

We stappen op 1 november om 9:00 uur op de fiets vanaf het grote plein voor De Steenuil, Steenovenslaan 20, Culemborg. De excursie duurt ongeveer twee uur. Voor meer info een mailtje naar gjklop@gmail.com.

Volgende excursie: 6 december

15-11-2025

©NVWC

Jeugdactiviteit: Korstmossen en diersporen

Op 15 november gaan we weer gezellig de natuur in. We gaan in De Plantage op zoek naar korstmossen (en ook naar diersporen, om de helaas afgezegde activiteit van oktober een beetje in te halen). Een korstmos is een schimmel, die samenleeft met een alg of bacterie. Ze kunnen allerlei kleuren en vormen aannemen en groeien vooral op oude bomen en stenen die al een hele tijd op dezelfde plek liggen. Juist daarom is De Plantage met de vele oude bomen een heel geschikte plek om naar korstmossen te gaan zoeken.

We starten zoals altijd om 13.30 uur, en treffen elkaar aan de Wilhelminadreef. De excursie duurt tot 15.30 uur. Graag tot de 15e november!!

19-11-2025

©Abe Maaijen

Lezing: Kanoën op de Zambezi

door Abe Maaijen

Abe Maaijen is gedurende zijn leven uitgegroeid tot beroepsfotograaf die veel en graag in de natuur fotografeert. Een van zijn specialisaties is panoramafotografie. Hij reist graag en uiteraard is fotografie dan ook een deel van het plezier van het reizen. Hij werkt onder andere graag vanaf het water.

Vanavond neemt hij ons mee op reis met de kano over de rivier de Zambezi op de grens tussen Zimbabwe en Zambia. Met zijn vrouw en een aantal gidsen varen ze in 9 dagen van de Kariba Dam naar de grens met Mozambique. Onderweg kamperen ze op eilandjes. Ze peddelen tussen al het Afrikaanse wild door en ontmoeten uiteraard krokodillen, nijlpaarden en allerlei andere dieren in of om het water. Het geeft een heel ander perspectief en andere indrukken dan bezoek vanuit een Land Rover. Abe laat ons delen in zijn belevingen tijdens deze prachtige tocht.

 ©Abé Maaijen	Deze lezing is de tweede in een serie van drie over Afrika Wanneer: woensdag 19 november 2025 Waar: 'Steenuil', Steenovenslaan 20, 4101 AM Culemborg Tijd: 20.00 –22.00 uur (u bent welkom vanaf 19.30 uur) Toegang gratis Aanmelden niet nodig Voor meer informatie: Annette van Berkel lezingcoor@nvwc.nl
22-11-2025 en 13-12-2025 © NVWC Knotwerkgroep © NVWC Knotwerkgroep	Knotwerkgroep Zaterdag 22 november en 13 december 2025 Locatie: Redichemse Waard – Beusichemsedijk Culemborg Tijd: 9.00 tot ongeveer 14.00 uur Voor komend winterseizoen staan er 5 werkdagen gepland. Vooralsnog op 2 locaties, Redichemse Waard en Armenboomgaard (naast Werk aan het Spoel). Andere locaties zijn deels niet mogelijk i.v.m. stookverbod afvalhout. Het hout wordt versnipperd, maar liefhebbers mogen het hout ook meenemen, takken, stammen etc. Maar let op: Het terrein is normaal niet toegankelijk voor bezoekers met een auto. Alleen met fiets of te voet. Voor de vrijwilligers die graag hout meenemen met de auto is het wenselijk dat zij om 9.00 uur aanwezig zijn bij het grote toegangshek aan de Beusichemsedijk tegenover de Achterweg. Het toegangshek wordt daarna weer gesloten. Uiteraard wordt het geopend bij (tussentijds) vertrek. Voor nadere info over bereikbaarheid, benodigdheden en het wel of niet doorgaan van de snoeidag, zie het bericht op onze website
30-11-2025 © Website De Fransche School	Natuurfilm in De Fransche School: The Coriolis Effect Op zondagmiddag 30 november draait de tweede van vier natuurfilms in de serie van 2025-2026, die De Fransche School samen met de NVWC organiseert. Een grootse film, die raakt aan het overweldigende en onbenoembare van het leven op aarde. Magistrale documentaire over de vulkanische eilanden van Kaapverdië, waar wind en oceaan het leven van dier en mens bepalen. De schitterende beelden samen met betoverende muziek van de gerenommeerde Kaapverdise componist Vasco Martins maken The Coriolis Effect tot een weergaloze ode aan het leven op aarde. Hier meer info, trailer en kaarten bestellen. NVWC-leden hebben korting: gebruik hiervoor tijdens het bestellen de code NVWCliid.
11-2025 – 04-2026 ©Tanja Moody ©Theo Franken	Er is nog een enkele plaats vrij voor de Basis cursus vogelherkenning Dus: wat doe jij deze winter??? Eind november 2025 wordt er door de NVWC wederom een vogelcursus georganiseerd voor iedereen die het leuk vindt om vogels (beter) te leren herkennen. Per groep vogelsoorten, zoals watervogels, steltlopers, roofvogels, zangvogels en dergelijke komen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde: de kenmerken van de vogels, het gedrag, waar en wanneer kunnen we ze vinden en de geluiden waaraan we de verschillende vogelsoorten kunnen herkennen. Ook de apparatuur, boeken en digitale middelen die je kunt gebruiken bij het vogelen zullen de revue passeren. De cursus bestaat uit 8 woensdagavonden in de periode november 2025 - april 2026. Tevens vindt er een aantal excursies plaats in de omgeving van Culemborg om het geleerde in praktijk te brengen. Als cursusgevers worden gekopt en gemazelde vogelaars van de vogelwerkgroep benaderd. Er zal een kleine vergoeding worden gevraagd voor materiaalkosten en dergelijke. De cursus is bedoeld voor volwassenen en jongeren van 12 jaar en ouder. Hier meer info en aanmelden. Opgeven kan tot en met 12 november 2025 of zoveel eerder als het maximum aantal deelnemers is bereikt.

Nieuws uit de natuur (oktober)

©Ada Wille

©Kars Veling

©Kars Veling

©Emmie Nuijen

©Ada Wille

©Kars Veling

Nationaal Bloembollenweekend

De aftrap van het Nationaal Bloembollenweekend was dit jaar op 4 oktober op Fort Maarseveen. Na uitleg van de hommelmkoningin van de Beefoundation waarom voorjaarsbloeiers zo belangrijk zijn voor bijen en vlinders in het voorjaar, hebben aanwezigen, jong en oud, 1100 bollen geplant!

Nacht van de nacht

Op zaterdagavond 25 oktober, tijdens de landelijke Nacht van de Nacht, gaven Roosmarijn Knol en Kars Veling een lezing in de Genieloods van Werk aan het Spoel voor een goed gevulde zaal.

NOS-weervrouw (en kunstliehebber) Roosmarijn Knol vertelde ons in de lezing 'Wat aan de lucht verschijnt, als de zon verdwijnt' wat zij in kunstwerken ziet vanuit haar meteorologische kennis over nachtverschijnselen. Een boeiende en leerzame presentatie!

Kars Veling, voorzitter van de NVWC en bioloog bij De Vlinderstichting, liet ons in zijn lezing over nachtvlinders zien wat de invloed van kunstlicht is op nachtvlinders. Zij raken gedesoriënteerd door kunstlicht waardoor er minder voortplanting plaatsvindt en de soorten in aantallen achteruit gaan.

Al het licht is schadelijk, maar de kleur van het licht maakt ook verschil. Zo is rood licht beter dan wit/geel of groen licht. Maar geen licht blijft natuurlijk het beste voor de vlinders.

Kars had voorafgaand aan de lezing speciaal gemaakte stroop op de bomen rondom de Genieloods gesmeerd om nachtvlinders te lokken. De strooptocht na de lezing leverde tegen de verwachting in (ivm kou, hele dag regen, harde wind) toch een aantal nachtvlinders op die zich tegoed deden aan de stroop. We zagen meerdere bruine herfstuilen (foto), meidoornuilen en één zwartstipvlinder.

Struinpodcast #10: Vlinderen met Nicky Castricum

Nicky Castricum (vlinderdeskundige, vlindertuin Mot in Mokum) neemt ons mee naar een ruig veldje in Culemborg, waar we het leven van een vlinder in alle stadia bespreken. Hoe kijkt een vlinder tegen ons landschap aan? Wat is belangrijk voor een vlinder tijdens de verschillende seizoenen? Beluister [hier](#) de podcast.

Presentatie: Emmie Nuijen

Waarneming: insecten op paardenbloemen in oktober

De hoofdbloeitijd van paardenbloemen is in het voorjaar, maar zelfs in oktober vind je ze nog in bloei en trekken ze insecten aan! Zo trof Ada Wille blinde bijen (foto) en een driehoekszweefvlieg aan op de paardenbloemen in haar tuin. Deze prachtige gele bloemen zijn van groot belang voor de biodiversiteit. Ze trekken meer dan 107 soorten bijen aan en ook veel soorten dagvlinders. Daarnaast zijn er insectensoorten die totaal afhankelijk zijn van paardenbloemen: de paardenbloemmijt, paardenbloemgalwesp en de bijzondere paardenbloembij. Dus haal paardenbloemen niet weg, maar gun ze ook een hoekje in de tuin!

Naar schatting komen er in Nederland meer dan 1000 soorten paardenbloemen voor! Voor wie zich daarin wil verdiepen, is dit jaar de [Veldgids Paardenbloemen](#) uitgebracht door Karst Meijer en Erik van den Ham (ook te bestellen bij de lokale boekhandel). In deze veldgids, met overzichtelijke nieuwe determinatiesleutels, worden ruim 150 soorten behandeld.

Waarneming: Vlinders en libellen in de Regulieren

Kars Veling wandelde op 19 oktober door de Regulieren.

Ondanks dat oktober al over de helft was, telde hij toch nog 7 kleine vuurvlinders, 1 bont zandoogje en de nodige bruinrode heidelibellen.

Oproep: waarnemingen voor in de fotorubriek op de website

Heb je ook een mooie, leuke, bijzondere waarneming gedaan? [Stuur](#) je foto met omschrijving in voor de [fotorubriek](#) op onze website en wie weet wordt je foto ook in de Tsjiepl opgenomen!

Nieuws van het bestuur

Jubileumfeest 22 november 2025, vanaf 17:00 uur in de Steenuil, Steenovenslaan 20 in Culemborg

Op zaterdag 22 november komen we bij elkaar om feestelijk het jubileumjaar af te sluiten. We starten om 18.00 uur met een heerlijke maaltijd. Daarna krijgen we herinneringen van de afgelopen 50 jaar te zien en te horen en is er volop gelegenheid tot bijpraten. Er zijn doorlopende fotopresentaties met foto's uit de historie van de NVWC, maar ook van de prachtige natuur rond Culemborg. Om 21.00 uur is er live muziek van Maggies Wedding. Er zullen vast ook nummers zijn die in de kampliederensbundel staan, die we in begin tachtiger jaren hebben gebruikt tijdens de kampen. En wie weet kunnen we ook weer eens een keer hupsen. De rest van de avond kan worden gebruikt om herinneringen op te halen en om nieuwe plannen te maken voor de komende 50 jaar.

Kom in je meest bloemige kleding, dan maken we er een kleurig feest van!

Wie maakt wat lekkers voor het feestdiner?

We willen ons jubileumfeest beginnen met een gezamenlijke maaltijd en het lijkt ons leuk als er door de leden lekkernijen worden gemaakt. Dat betekent een grote variatie aan smaken en gerechten. Het kan gaan om soepen, salades, hartige hapjes en toetjes. Het beste is om gerechten te kiezen die je van tevoren thuis kunt maken, want bij de Steenuil is maar beperkte kookegelegenheid. We willen graag van tevoren weten wat er zoal wordt meegenomen en daarom is er een digitaal formulier waarop je kunt doorgeven wat je wilt gaan maken. Zo kunnen we eventueel bijsturen als er alleen maar salades zijn. Het formulier vindt u via deze link: <https://ap.lc/TCiTu> of door het scannen van de QR-code. Er zijn al heel lekkere gerechten aangemeld, maar er kan nog meer bij. Graag uiterlijk 15 november aanmelden.

Je tien mooiste natuurfoto's uit ons werkgebied

Tijdens ons jubileumfeest willen we kunnen genieten van de prachtige natuur in en rond Culemborg. Daarom vragen we iedereen om haar of zijn mooiste natuurfoto's uit ons werkgebied op te sturen. Dat kan gaan om landschappen, planten, dieren; als het maar natuur is en hier is gefotografeerd. Stuur je foto's in een flink hoge resolutie naar jubileum@NVWC.nl, maar niet groter dan 5 Mb. Je kunt de foto's het beste sturen via WeTransfer. Graag uiterlijk 15 november insturen.

Historische foto's van de NVWC

In de afgelopen 50 jaar zijn er heel veel foto's gemaakt van knotten, nestkasten plaatsen, excursies, kampen en meer waarop leden te zien zijn. Het lijkt ons erg leuk als we op ons jubileumfeest terug kunnen in de tijd en zoveel mogelijk 'historische' foto's kunnen vertonen. Ook hier geldt: per foto niet kleiner dan 500Kb en niet groter dan 5Mb. Stuur je foto's op naar jubileum@NVWC.nl. Je kunt daarvoor bijvoorbeeld WeTransfer gebruiken. Graag uiterlijk 15 november insturen.

Eerstvolgende bestuursvergadering: donderdag 13 november.

Activiteiten en berichten van anderen

IVN West-Betuwe:

- 2 november: Tellen tijdens de vogeltrek. Vanaf 7.39 uur tot eind van de ochtend. [Hier](#) meer info.
- 2 november: Herfstwandeling met gids op Landgoed Soelen. Van 10.00 tot ca 12.30 uur. [Hier](#) meer info en aanmelden.

Natuur- en Vogelwacht Vijfheerenlanden:

- 6 november: Lezing Vlinders en libellen in Turkije door Albert Vliegthart. Deze lezing heeft Albert al eerder bij ons gegeven. Voor wie dit gemist heeft, is er nu een tweede kans. [Hier](#) meer info.
- 16 november: Herfstwandeling in de Regulieren bij Culemborg. [Hier](#) meer info.
- 20 november: Lezing Noord Portugal en Griekenland door Hans de Braal. Over de flora en fauna in deze regio's. [Hier](#) meer info.

RAVON: 8 november RAVON-dag

De jaarlijkse RAVON-dag vindt plaats in het Linnaeusgebouw op de Radboudcampus in Nijmegen van 9.30 tot ca 17.00 uur. Deze dag is hét nationale evenement voor iedereen die gefascineerd is door reptielen, amfibieën en vissen. Of je nu vrijwilliger, onderzoeker of natuurliefhebber bent.

Naast de lezingen is er volop gelegenheid om andere natuurliefhebbers en experts te ontmoeten. Op de informatiemarkt vind je natuurboeken, veldwerkmaterialen en stands van diverse organisaties. Het is een uitgelezen kans om nieuwe contacten te leggen, ervaringen te delen en ideeën op te doen voor eigen projecten of vrijwilligerswerk. [Hier](#) meer info en gratis toegangskaart bestellen.

Genootschap AWK Voet van Oudheusden: 25 november Lezing 'De geschiedenis van natuurbeheer'.

Door Dik van der Meulen en Kars Veling in De Fransche School. In zijn voordracht zal biograaf Dik van der Meulen, wiens boek over Thijssse en het landschap in november 2025 zal verschijnen, ingaan op de betekenis van Thijssse voor de natuurbescherming. Over de natuur in en om Culemborg, hoe het daarmee gaat en wat er wordt gedaan aan behoud en herstel, zal Kars Veling ons aansluitend aan de lezing van Dik van der Meulen vertellen.

Zaal open 19.00 uur, aanvang 19.30 uur. [Hier](#) meer info en aanmelden. LET OP: i.v.m. de grote belangstelling voor de lezingen van Voet, is er geen vrije inloop meer, maar is aanmelden verplicht. Voor leden gratis entree, voor niet-leden €5,-.

Sovon: 29 november Landelijke Dag 2025

Op de Landelijke Dag kun je een bomvol programma verwachten met boeiende lezingen en een beurs met boeken, optiek, reizen en vogelorganisaties uit heel Nederland. De Landelijke Dag wordt georganiseerd door Sovon in samenwerking met Vogelbescherming Nederland en de Nederlandse Ornithologische Unie. Dit jaar is er speciaal aandacht voor tien jaar Jaarrond Tuintelling en de gevolgen van de energietransitie voor vogels.

Van 9.00 tot 17.00 uur. [Hier](#) meer info en kaartverkoop.

Nieuwsberichten

© Egelbescherming Nederland

Egelbescherming: Lidl stopt met verkoop onveilige egelhuisjes!

Samen met de inzet van de Egelbescherming en haar achterban heeft Lidl besloten om volledig te stoppen met de verkoop van onveilige egelhuisjes.

De supermarktketen bood huisjes aan die te klein en niet veilig genoeg waren voor egels. Lees [hier](#) het hele bericht.

© Saxifraga-Piet Munsterman

Vogelbescherming Nederland: Top 3: struiken voor vogeltuintjes

Struik klinkt groot, maar er zijn ook struikjes. Die geven de kleinere tuin een ontzettende oppepper met kleuren, geuren, bessen en levendigheid. Iedere struik trekt zijn eigen insecten en daarmee weer specifieke vogels.

Lees [hier](#) het hele bericht.

Stichting Steenbreek: Najaarscampagne 'Plant je mee'

Tegenwoordig beginnen veel mensen pas in het voorjaar met de tuin, maar eigenlijk is de herfst een veel beter moment om te planten. De grond is dan nog lekker warm en vochtig, perfect voor nieuwe planten om goed te wortelen. Ze gaan dan in ruststand. Wanneer de lente begint gaan ze meteen groeien. Zo geniet je in het vroege voorjaar al van een mooie groene en bloeiende tuin!

Lees [hier](#) het hele bericht.

Colofon

Versijning	Het NVWC-bestuur stelt "Tsjelp!!" samen voor NVWC-leden en belangstellenden. "Tsjelp!!" verschijnt aan het begin van elke maand, m.u.v. augustus en wordt verzonden aan ruim 650 mailadressen.
Aan- en afmelden	Voor aan- en afmelden op "Tsjelp!!" stuurt u een e-mail aan: nieuwsbrief@nvwc.nl . Ook voor het doorgeven van een gewijzigd mailadres.
Lid of donateur worden	Wilt u meer informatie over de NVWC, stuur een e-mail naar bestuur@nvwc.nl . Wilt u lid worden of donateur, klik hier voor meer informatie.
Copyright	Berichten uit deze nieuwsbrief mogen uitsluitend integraal en met bronvermelding worden overgenomen. Foto's mogen niet zonder toestemming vooraf worden gebruikt.